

hbo-master
Talentontwikkeling en Diversiteit;
differentiëren in de klas
Hanzehogeschool Groningen

15 februari 2016

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	5
3	Beschrijving van de opleiding	6
	3.1 Algemeen	6
	3.2 Profiel instelling	6
	3.3 Profiel opleiding	6
4	Opleidingsbeoordeling	7
	4.1 Beoogde eindkwalificaties	7
	4.2 Onderwijsleeromgeving	10
	4.3 Toetsing	13
	4.4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	15
	4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	15
	4.6 Graad en CROHO-onderdeel	16
5	Overzicht oordelen	17
	Bijlage 1: Samenstelling panel	18
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	19
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	21
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	22

1 Samenvattend advies

De professioneel gerichte masteropleiding Talentontwikkeling & Diversiteit (hierna master T&D) van de Hanzehogeschool is een professionele masteropleiding voor leraren en andere educatieve professionals die met groepen kinderen werken en die hun professionaliteit in educatie en het omgaan met diversiteit willen uitbouwen op masterniveau.

De visie van de hbo-masteropleiding 'Talentontwikkeling en Diversiteit; differentiëren in de klas' is helder en is bovendien goed vertaald naar de eindkwalificaties en de opleidingscompetenties. De opleiding toont in voldoende mate het masterniveau van de opleiding aan. Het algemene profiel dat wordt omschreven en waarin talentontwikkeling, diversiteit en differentiëren in de klas centraal staan, verschilt op papier weinig van wat na het afronden van de basisopleiding tot leraar verwacht mag worden. De meerwaarde van deze opleiding is echter dat studenten handvatten aangereikt krijgen die hen in staat stellen breder te kijken naar vraagstukken op het gebied van talentontwikkeling en complexe diversiteitsvraagstukken op verschillende niveaus.

Het programma is op overzichtelijke wijze opgebouwd en de doelstellingen kunnen in het programma worden bereikt. Met name de onderzoekscomponent van de opleiding vindt het panel goed doordacht en op de juiste wijze verweven in het programma. De laatste module Mastermodule waarin de masterthesis wordt uitgevoerd, sluit hier naar de mening van het panel adequaat op aan. De invulling van het programma in zijn geheel wordt door het panel nog in ontwikkeling genoemd. Ook de explicitering van de doelen op modulenniveau vraagt nog verbetering. De docenten zijn goed gekwalificeerd en enthousiast om het onderwijs aan studenten te verzorgen. Docenten weten wat er van hen verwacht wordt en zijn in staat studenten te begeleiden bij de beroepsproducten en het afstuderen. Het programma heeft duidelijk potentie en ook zijn de eerste stappen in de verdere gewenste ontwikkeling al zichtbaar. Vanwege de noodzakelijk geachte verdere uitwerking van het programma beoordeelt het panel de standaard onderwijsleeromgeving met een "voldoet ten dele".

De opzet en inhoud van de toetsing voldoet naar het oordeel van het panel aan de eisen. De toetsvormen zijn passend voor het profiel van de opleiding waarin professionalisering van de leraar centraal staat. De toetsing is ook helder, overzichtelijk en transparant. Bovendien is de examencommissie zichtbaar in staat een belangrijke rol in de kwaliteitsborging te hebben. De financiële voorzieningen zijn in orde en de afstudeergarantie die de opleiding schriftelijk bevestigt geven het vertrouwen dat studenten die gestart zijn met de professioneel gerichte masteropleiding Talentontwikkeling & Diversiteit deze ook daadwerkelijk met goed gevolg kunnen afronden.

Al met al is het panel over twee van de drie standaarden positief. Enkel bij de standaard waarin de onderwijsleeromgeving wordt beoordeeld, wordt onder vermelding van de kanttekening dat het programma nog in ontwikkeling is, geen voldoende oordeel door het panel uitgesproken. Alle structuren zijn echter aanwezig om deze opleiding te kunnen starten. Ook heeft het panel gezien dat de opleiding tussen het informatiedossier en het locatiebezoek verschillende zichtbare maatregelen heeft genomen die de inhoud van het programma nog verder gestalte hebben gegeven.

Het panel komt tot een eindoordeel positief onder voorwaarde ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding hbo-master Talentontwikkeling en Diversiteit; differentiëren in de klas van de Hanzehogeschool Groningen en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 15 februari 2016

Namens het panel ter beoordeling van de beperkte Toets Nieuwe Opleiding hbo-master Talentontwikkeling en Diversiteit; differentiëren in de klas van de Hanzehogeschool Groningen,

prof. dr. Th. Wubbels
(voorzitter)

drs. A.N. Koster
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

- Voorzitter: prof. dr. Th. Wubbels, hoogleraar Onderwijskunde en voormalig vice-decaan van de faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht;
- Leden:
 - Drs. L. Polman, Voorzitter College van Bestuur AMOS (Amsterdam)
 - Prof. dr. D. Gijbels, hoogleraar leren en instructie aan de Universiteit van Antwerpen
- Student-lid: S. Markowski, student hbo-bachelor bedrijfskunde Management Economic en Recht aan de Hogeschool Zeeland.

De uitgebreide cv's zijn opgenomen in bijlage 1.

Het panel werd bijgestaan door lic. L. Desplenter, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en drs. A.N. Koster, onderwijskundige Edukos Advies, extern secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de beperkt Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 36791) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Op 18 november 2015 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en nadere vragen geformuleerd voor de aanvrager. Deze vragen zijn vervolgens naar de aanvrager gestuurd met het verzoek de antwoorden op deze vragen, evenals een aantal aanvullende bijlagen, voorafgaand aan het locatiebezoek bij het panel aan te leveren. Ook zijn door de secretaris thema's geïnventariseerd die als input gebruikt zijn voor het locatiebezoek. In bijlage 3 van dit adviesrapport is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen.

Op 8 december 2015 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2. Na afloop van de gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de opleiding. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het adviesrapport is op 17 februari 2016 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De opleiding heeft op 22 februari 2016 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft geleid tot enkele correcties, waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 1 maart 2016 aan de NVAO aangeboden.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Hanzehogeschool Groningen
Opleiding:	hbo-master Talentontwikkeling en Diversiteit; differentiëren in de klas
Varianten:	Voltijd en Deeltijd
Graad:	Master of Education
Afstudeerrichtingen:	geen
Locatie:	Groningen
Studieomvang (EC):	60
CROHO-onderdeel:	Onderwijs

3.2 Profiel instelling

De Hanzehogeschool Groningen biedt opleidingen in het sociale, economische, technische en gezondheidsdomein en in het domein van de kunsten. Het onderwijsaanbod van de Hanzehogeschool Groningen omvat 53 bacheloropleidingen, 19 masteropleidingen en 8 Associate degree programma's, ondergebracht in 17 Schools. Met vestigingen in Groningen, Assen, Leeuwarden en Amsterdam telt de hogeschool ruim 2.700 medewerkers en 26.500 studenten.

De Hanzehogeschool Groningen heeft twee strategische thema's geformuleerd die verbonden zijn met de noordelijke regio: Energie en Healthy Ageing. Onderwijs en onderzoek in de vijf domeinen van de Hanzehogeschool worden zo veel mogelijk gerelateerd aan deze twee strategische thema's. Het onderzoek van de hogeschool vindt plaats vanuit de twee expertisecentra op het gebied van Energie en Healthy Ageing en vier kenniscentra, met in totaal 47 lectoraten.

3.3 Profiel opleiding

De professionele masteropleiding Talentontwikkeling & Diversiteit (hierna master T&D) is een opleiding voor leraren en andere educatieve professionals die met groepen kinderen werken en die hun professionaliteit in talentontwikkeling voor alle leerlingen en het positief omgaan met diversiteit willen uitbouwen op masterniveau. Meerdere hogescholen bieden masteropleidingen op educatief gebied aan, maar er is er geen die zich specifiek richt op differentiatie in de klas.

Het programma van de masteropleiding T&D is inhoudelijk en organisatorisch ondergebracht bij de Pedagogische Academie. De Dean van de Pedagogische Academie is eindverantwoordelijk voor de opleiding. Er is een kernteam van docenten, lectoren en een managementassistent onder aansturing van een programmacoördinator.

4 Opleidingsbeoordeling

Van toepassing is het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO (2014, Nr. 36791).

Het kader voor de beperkte beoordeling van nieuwe opleidingen wordt gebruikt als de instelling beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. De beoordeling komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en kwaliteit van de opleiding en is gericht op vijf vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Hoe wil de opleiding dit realiseren?
3. Hoe wil de opleiding dit toetsen?
4. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze vier vragen zijn vertaald in vier standaarden. Over de standaarden geeft een visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarde, of negatief.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Het beroepsprofiel voor de masteropleiding T&D is ontwikkeld door de Pedagogische Academie, het Instituut voor Sportstudies en de lectoraten Integraal Jeugdbeleid, Leren & Gedrag en Bewegingsonderwijs & Motorisch Leren. De opleiding heeft daarbij samengewerkt met de vakgroep Ontwikkelingspsychologie van de Rijksuniversiteit Groningen. In het ontwikkeltraject van de masteropleiding zijn werkveldgesprekken met schoolbesturen en leraren gevoerd die input hebben geleverd voor het beroeps- en opleidingsprofiel van deze opleiding. Daarnaast hebben inhoudsdeskundigen van onder andere de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam, de Katholieke Universiteit Leuven, Hogeschool Windesheim, Universiteit Twente en het Science-centrum NEMO in Amsterdam en vertegenwoordigers van het werkveld bijgedragen aan het beroeps- en opleidingsprofiel. De opleiding heeft tevens een landelijk marktonderzoek uitgevoerd waarin het beroeps- en opleidingsprofiel is voorgelegd aan een grote groep van schoolbestuurders en leraren. Uit dit marktonderzoek is gebleken dat het werkveld het beroeps- en opleidingsprofiel positief waardeert en dat er behoefte is aan de masteropleiding T&D, aldus het informatiedossier.

De masteropleiding T&D beoogt educatieve professionals op te leiden die in staat zijn talent te ontlokken van alle leerlingen. Afgestudeerden gaan daarbij positief om met en maken gebruik van de diversiteit aan talenten, culturen en achtergronden van leerlingen in de klas. Bovendien wordt beoogd dat zij inspirerende leeromgevingen kunnen creëren waarin

onderzoekend en ontwerpend leren en vakintegratie belangrijke elementen vormen. De masterstudent bouwt zijn vakinhoudelijke, pedagogische en didactische vakmanschap en handelingsrepertoire uit met een focus op talentontwikkeling, diversiteit en gezond opgroeien. In de opleiding leert de masterstudent concrete instrumenten en geïntegreerde leeromgevingen te ontwikkelen die de kwaliteit van het onderwijs in de klas verhogen en zowel cognitieve als sociale en motorische opbrengsten vergroten.

Om deze doelstellingen te bereiken is een afgestudeerde van de masteropleiding Talentontwikkeling & Diversiteit een leraar met leiderschapskwaliteiten, iemand die het voortouw neemt in nieuwe ontwikkelingen en collega's meeneemt in veranderprocessen. Tijdens het locatiebezoek heeft het werkveld aangegeven te verwachten dat studenten aanjagers zijn, dit werd door de opleiding bevestigd. De afgestudeerde is daarnaast een leraar die samenwerkt met collega's aan bijvoorbeeld data-analyse of aan het verbinden van verschillende disciplines of schoolvakken in het onderwijs. Hij speelt volgens het informatiedossier een belangrijke rol in het dynamische systeem waarin ouders en andere professionals samenwerken rondom de leerling om elke leerling gezond op te laten groeien. Ook kan hij de verschillen die in de klas bestaan op het gebied van kennis, achtergrond, talenten en belangstelling van leerlingen omarmen en positief benutten voor het leren van alle leerlingen. Hij is bovendien een leraar die onderzoek gebruikt om de beste onderwijsvormen toe te passen, die kennis en ervaringen deelt, reflecteert op zijn eigen handelen en die zijn manier van werken telkens aanpast om alle leerlingen te bereiken en motiveren, aldus de opleiding.

Om studenten de doelstellingen te laten verwerven, richt de masteropleiding T&D zich op het uitvoeren van de volgende drie rollen: Expert in talentontwikkeling en diversiteit, Praktijkgericht onderzoeker, Senior onderwijsprofessional. Door de masteropleiding T&D zijn deze rollen verweven met de eindkwalificaties die geformuleerd zijn in termen van competenties. De competenties van de masteropleiding T&D bouwen voort op de huidige set competenties die voor het beroep van leraar zijn vastgelegd (SBL-competenties). De masteropleiding T&D leidt op tot de volgende vijf competenties op masterniveau

1. Vakinhoudelijke competentie,
2. Pedagogische competentie,
3. Didactische competentie,
4. Onderzoekscompetentie,
5. Professionele competentie.

Overwegingen

De visie van de hbo-masteropleiding 'Talentontwikkeling en Diversiteit; differentiëren in de klas' is naar het oordeel van het panel helder en is bovendien goed terug te vinden in de eindkwalificaties en opleidingscompetenties. Ook in de verschillende stappen die tot de totstandkoming van de eindkwalificaties hebben geleid is de visie van de opleiding duidelijk herkenbaar. Ten aanzien van leiderschap en onderzoek gaan de doelstellingen duidelijk uit boven die van een initiële lerarenopleiding. Delen van het algemene profiel dat wordt omschreven, namelijk die waarin talentontwikkeling, diversiteit en differentiëren in de klas centraal staan, differentiëren naar het oordeel van het panel echter nog te weinig met wat van een basisopleiding leraar verwacht mag worden. Vanwege het feit dat dit voor veel startende docenten echter nog erg moeilijk is, wordt ook hiermee toch de meerwaarde van deze opleiding aangetoond. Studenten krijgen naar het oordeel van het panel namelijk handvatten aangereikt die hen in staat stelt anders te kijken naar het ontwikkelen van talent

en diversiteitsvraagstukken op verschillende niveaus. Hierin is de opleiding wel onderscheidend van de initiële lerarenopleidingen, aldus het panel.

De doelstellingen van de opleiding vindt het panel relevant, maar vindt deze ook vrij breed en generiek omschreven. De opleiding toont in voldoende mate het masterniveau van de opleiding aan. De meeste doelstellingen die door de opleiding zijn geformuleerd komen ook voor in de eindkwalificaties. Het panel heeft echter gesignaleerd dat de doelstelling “interpersoonlijke vaardigheden” ontbreekt bij de geformuleerde eindkwalificaties, terwijl dit wel beoogd wordt. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel vernomen dat de twee ontbrekende competenties geïncorporeerd zijn in professionele competenties. Het panel is hier tevreden over, maar adviseert, mede door het belang van deze competentie, ook dit explicieter te formuleren.

Het thema verandermanagement dient inhoudelijk een dubbel doel. Enerzijds wordt beoogd op het niveau van de school mensen te beïnvloeden, anderzijds wordt ook beoogd de leerlingen op klasniveau te beïnvloeden. Tijdens de opleiding leren studenten over leiderschap, maar dit omvat vooral beïnvloeding op microniveau. Studenten wordt echter beperkt geleerd te begeleiden op een school op minimaal mesoniveau. Het panel is van oordeel dat dit een gemis is. Hoewel de inhoud van de doelstellingen tamelijk breed is geformuleerd, is de focus op diversiteit van het geheel aan doelstellingen naar het oordeel van het panel in het programma voornamelijk beperkt tot het microniveau. Het panel adviseert diversiteit niet enkel te beschouwen als verschillen in de klas maar ook duidelijk bewust te zijn van diversiteit in maatschappelijke context, ook buiten Groningen en Nederland. Het opleidingsmanagement heeft tijdens het locatiebezoek aangegeven dat dit dubbele doel pas na het opstellen van het informatiedossier verder is uitgewerkt. Het panel is overtuigd van de meerwaarde van de dubbele laag, maar adviseert de opleiding in het licht van voorgaande wel de doelstellingen scherper te formuleren.

Het niveau van de opleiding onderscheidt zich duidelijk van het bachelorniveau, de uitleg van de opleiding over het verschil met het niveau van een wetenschappelijke masteropleiding is echter nog onvoldoende scherp. Na de toelichting van het opleidingsmanagement zijn met name de beoogde kennis en vaardigheden helder geworden. Het panel is van oordeel dat de formulering en invulling van de eindkwalificaties kunnen worden geconcretiseerd en aangescherpt; momenteel zijn voor verscheidene doelstellingen meerdere interpretaties mogelijk.

Hoewel de visie van de opleiding anders doet vermoeden, is de opleiding, vanwege haar ontstaansgeschiedenis, voornamelijk gericht op het primair onderwijs. Het panel heeft hier begrip voor, maar adviseert de opleiding in aanvulling daarop een duidelijker profiel voor het voortgezet onderwijs (VO) te geven. Hoewel de beoogde interactie in de klas en de school in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs gelijk is, is de gewenste benadering van leerlingen en collega's naar de mening van het panel aanmerkelijk verschillend. Het panel juicht toe dat de opleiding momenteel het VO-profiel duidelijker positioneert.

Al met al is het panel van mening dat de opleiding een heldere visie heeft, die op transparante wijze terugkomt in de eindkwalificaties, die op masterniveau zijn geformuleerd. Het masterniveau moet nog wel beter geconcretiseerd worden, met name door het type formulering kan de opleiding de eindkwalificaties nog aanscherpen.

Conclusie: Voldoet

4.2 Onderwijsleeromgeving

4.2.1 Standaard 2

Het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Het programma Talentontwikkeling en Diversiteit heeft een omvang van 60 EC en bestaat uit vier modules van elk 15 EC. In de eerste drie modules staan verschillende aspecten van talentontwikkeling en diversiteit centraal. Deze aspecten zijn gekozen vanuit de talentdriehoek van interactie tussen leerling, taakobject en volwassene. In het informatiedossier wordt deze talentdriehoek toegelicht en krijgt vorm in de modules. Zo staat de eerste module in het teken van "Interactie", in de tweede module staat "Leeromgeving" centraal en in de derde module komen "Opbrengsten" aan de orde. De masteropleiding wordt afgerond met de vierde module genaamd "Masterproject", eveneens 15 EC, waarin de masterstudent onder andere een complexe onderzoeksopdracht uitvoert die de basis voor een innovatie in de beroepspraktijk vormt, zo blijkt uit het informatiedossier.

De opleiding kent twee leerlijnen die als rode draad door de opleiding en de vier modules heenlopen: er is een onderzoeksleerlijn en een professionele ontwikkelingslijn. In de doorlopende professionele ontwikkelingslijn werkt de student aan zijn ontwikkeling als senior professional en versterkt de masterstudent zijn persoonlijk leiderschap door reflectie op zijn eigen handelen vanuit verschillende perspectieven en door interactie met (inter)nationale onderwijsprofessionals.

De masterstudent werkt gedurende zijn studie aan het realiseren van de competenties door te werken aan beroepsproducten op zijn werkplek, door zelfstudie en door het leveren van een actieve bijdrage in lesdagen. In elke module voert de masterstudent daarnaast praktijkgericht onderzoek uit ten behoeve van de beroepsproducten. Om interactie tussen masterstudenten te faciliteren maakt de opleiding onder andere gebruik van een community of learners (CoL). Een CoL is een kleinschalige leergemeenschap van studenten die een gemeenschappelijk overkoepelend leer- en/of onderzoeksdoel hebben en begeleid worden door een docent van de masteropleiding. Uit het informatiedossier blijkt dat in een CoL kennisontwikkeling plaatsvindt door middel van gezamenlijk onderzoekend leren. Ook worden studenten tijdens de CoL-bijeenkomsten vertrouwd gemaakt met methoden van wetenschappelijk onderzoek, de empirische cyclus en wetenschappelijke communicatie. De onderzoekscomponent van de masteropleiding T&D is blijkens het informatiedossier gericht op het vergroten van het onderzoekend vermogen van de masterstudent, een systematische analyse van de kwaliteit van onderwijs en het op basis van deze analyse verbeteren en innoveren van de onderwijspraktijk.

De doelgroep van de opleiding bestaat uit educatieve professionals die competenties op bachelorniveau beheersen en deze verder kunnen en willen uitbouwen tot masterniveau. Aspirant-studenten die in het bezit zijn van een hbo- of wo-bachelordiploma in het domein educatie (dan wel daaraan gerelateerd) kunnen worden toegelaten tot de hbo-masteropleiding Talentontwikkeling en Diversiteit; differentiëren in de klas, zo blijkt uit de Onderwijs- en Examenregeling van de opleiding. Op de werkplek voeren voltijdse en deeltijdse studenten beroepsopdrachten uit, van zowel voltijd- als deeltijdstudenten wordt daarom gevraagd gedurende de gehele studie toegang te hebben tot een educatieve

werkplek waarin zij de verantwoordelijkheid hebben voor een groep leerlingen voor minimaal twee werkdagen per week. In een intakegesprek tussen opleiding en aspirant-student wordt bepaald of de aspirant-student aan de voorwaarde voldoet.

Het programma wordt verzorgd door een team van kerndocenten dat bestaat uit 10 personen. Alle kerndocenten hebben een masterdiploma behaald en 7 (70%) docenten zijn gepromoveerd of volgen momenteel een promotietraject. In totaal heeft de opleiding ongeveer 2 FTE aan docerend personeel en 0,3 FTE aan ondersteuning voor de uitvoering van de masteropleiding begroot. Bij de opleiding zijn twee lectoren betrokken: de lectoren Leren & Gedrag en Bewegingsonderwijs & Motorisch Leren zijn beiden verbonden aan het Centre of Expertise Healthy Ageing van de Hanzehogeschool Groningen. Zij dragen zorg voor de inhoudelijke kwaliteitsborging van het onderwijs, verzorgen zelf onderdelen van modules en zijn in het bijzonder verantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking van de onderzoekslijn en het niveau van de masterthesis. Uit het informatiedossier blijkt verder dat de meeste kerndocenten tevens actief zijn in de aan de opleiding gelieerde lectoraten.

De opleiding zal drie kerndocenten per module inzetten met een beoogde groepsomvang van 25 studenten. Bij een totale beoogde omvang van 50 studenten in de volledige opleiding is de staf-studentratio dus 1:25. Alle docenten zijn volgens het informatiedossier didactisch gekwalificeerd en hebben hun basiskwalificatie examinering behaald.

Overwegingen

De opzet van het programma is naar de mening van het panel volledig. Hoewel de doelstellingen door het panel als voldoende werden beoordeeld en ook in het programma aanwezig zijn, zijn die in het programma niet altijd goed zichtbaar. De onderzoekscomponent van de opleiding vindt het panel goed doordacht en op de juiste wijze verweven in het programma. De Mastermodule waarin de masterthesis wordt uitgevoerd sluit hier naar de mening van het panel adequaat op aan.

De literatuurlijst bevat goede titels om studenten een adequate theoretische achtergrond te geven. Wel kan de diversiteit van de wetenschappelijke literatuur vergroot worden. Het panel vindt ook dat een onderwerp als organisatieontwikkeling verplicht zou moeten zijn. Het panel adviseert de opleiding er tevens voor te zorgen dat de theoretische inhoud van het programma de aandacht voor de praktijkgerichtheid niet afwendt. De intellectuele discussie hoeft zeker niet geschuwd te worden, maar de praktijkgerichtheid zou nog beter bewaakt moeten worden.

Belangrijk aandachtspunt voor de onderzoekscomponent is bovendien de begeleiding die een afgestudeerde hbo-bachelorstudent nodig heeft, aldus het panel. Het panel adviseert voor deze student het belang van onderzoek en het aanbieden en aanleren van onderzoekende houding nadrukkelijker onder de aandacht te brengen, zodat dit onderdeel meer diepgang kan krijgen. Het panel heeft er vertrouwen in dat de docenten de gewenste en beoogde werkzaamheden goed kunnen uitvoeren en daarin ook voldoende worden gefaciliteerd door het management.

Hoewel de opzet van het programma aan de eisen voldoet, laat de mate van uitwerking van het programma en de modules naar het oordeel van het panel nog te wensen over. Momenteel is bijvoorbeeld enkel de module Interactie in voldoende mate uitgewerkt. De andere modules zijn naar het oordeel van het panel nog tamelijk onrijp. De opleiding dient hier nog behoorlijke vorderingen te maken. Alle competenties die de opleiding beoogt te

realiseren, zijn voor het panel in het programma terug te vinden. Dit gebeurt echter vaak op impliciete wijze. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel de opleiding gevraagd de visie achter het programma te verduidelijken. De opleiding heeft toen helder verwoord dat zij met het programma beoogt senior onderwijsprofessionals op te leiden die onderwijsinnovaties op masterniveau ontwerpen, uitvoeren en implementeren en die de onderwijspraktijk onderzoeken en innoveren in samenwerking met professionals rondom de opgroeiende leerling. Daarbij handelen zij professioneel en werken zij discipline-overstijgend samen. Het panel heeft zijn inzicht in de achtergrond kunnen vergroten, maar is van mening dat studenten deze doelstellingen met het ontwikkelde programma nog niet kunnen bereiken. Wellicht dat de ondernemende student dit op eigen gelegenheid kan bereiken, maar dit is niet wenselijk: dit zou naar het oordeel van het panel de verantwoordelijkheid van het programma en de begeleiding moeten zijn. Het panel adviseert dan ook de doelstellingen explicieter in het programma aan de orde te laten komen.

Leren op de werkplek is een belangrijk onderdeel van de opleiding. Het panel is van mening dat de kwaliteit van alle begeleiders daarbij in orde is. Ook borgt de opleiding in voldoende mate de kwaliteit van de begeleiders en ziet toe op de kwaliteit van de werkplek. Wel heeft het panel gesignaleerd dat de rol van de verschillende begeleiders gefragmenteerd is. Hierdoor worden de mogelijkheden van de werkplek naar het oordeel van het panel nog niet optimaal benut en oogt de leeromgeving voor studenten versnipperd. De borging van de kwaliteit van de werkplek wordt daarnaast vooral individueel beoordeeld: de opleiding voorziet naar het oordeel van het panel nog te weinig in geïnstitutionaliseerde borging van de afstemming tussen werkplek- en institutioneel leren in de vorm van bijvoorbeeld een tripartite overeenkomst.

Ook wat studielast betreft, wordt door het panel een zwakke plek van het werkplekleren aangewezen. De opleiding beschouwt de verplichte 16 uur werken per week als studielast, terwijl dit onderdeel is van de werkomgeving en niet van het binnenschoolse curriculum. Hierdoor wordt het leerpotentieel van het binnenschoolse leren beperkt en is de studielast van de opleiding naar het oordeel van het panel tamelijk licht.

Het docententeam dat bestaat uit gekwalificeerde enthousiaste personen is naar de mening van het panel sterk te noemen. Ook de omvang van het team is toereikend om de opleiding te kunnen uitvoeren. Het panel heeft wel de indruk dat de opleiding erg vertrouwt op de Community of Learners (CoL) en dat de taken van de docenten in de daadwerkelijke uitvoering van de CoL nog niet geheel duidelijk zijn. Het panel is van oordeel dat de uitvoering en het leereffect van de CoL primair de verantwoordelijkheid is van het management en de docenten van de opleiding en niet van studenten zelf. Indien het management deze verantwoordelijkheid volledig op zich neemt, kan de opleiding nog meer dan nu het geval is de kwaliteit van de CoL-bijeenkomsten adequaat borgen. Daarbij is het naar de mening van het panel belangrijk om studenten betere instructie te geven en hen meer via effectief gebleken *Guided discovery* te ondersteunen.

Al met al is het panel van mening dat de opleiding een programma heeft ontwikkeld waarin enerzijds de adequate doelstellingen van de opleiding in potentie bereikt kunnen worden en het curriculum anderzijds al enige invulling heeft gegeven. De opzet van het programma is bovendien in orde en ook het niveau van de inhoud is voldoende. Wel is het panel van oordeel dat door de beperkte uitwerking het nog te vroeg is voor een onvoorwaardelijk positief oordeel voor deze standaard. Het panel is van mening dat de oorzaak van deze beperkte uitwerking niet terug te voeren is op een structureel probleem, maar op een gebrek

aan tijd dat aan de uitwerking tot nu toe is besteed. Hierdoor heeft het panel voldoende vertrouwen dat het programma van de opleiding op korte termijn wel explicieter kan worden uitgewerkt. Het panel oordeelt dan ook dat de onderwijsleeromgeving ten dele voldoet.

Conclusie: Voldoet ten dele

4.3 Toetsing

4.3.1 Standaard 3

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De toetsing van de modules van de opleiding staat beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling. De kwaliteit van de toetsing wordt geborgd door de toetscommissie en de examencommissie. De rollen van de examencommissie en de toetscommissie bij de toetsing zijn vastgelegd in het toetsbeleid van de Pedagogische Academie. De examencommissie borgt het eindniveau van de opleiding door het vaststellen van de studiehandleidingen, zo blijkt uit het informatiedossier. De examencommissie benoemt daarnaast docenten van de masteropleiding T&D jaarlijks als examinatoren. De toetscommissie is gemandateerd door de examencommissie om de toetskwaliteit te bewaken. Op basis van het mandaat en het toetsbeleid maakt de toetscommissie jaarlijks een plan van aanpak voor de activiteiten van het studiejaar. De toetscommissie beoordeelt de toetsen voor- en of achteraf op kwaliteit en volledigheid.

De toetsing volgt de kaders die gesteld zijn in de notitie Toetsbeleid van de Pedagogische Academie en is blijkens het informatiedossier gericht op het beoordelen van de mate van beroepsmatig handelen van de masterstudent. Toetsen vormen hierbij een integraal onderdeel van het leerproces van de student.

Alle onderwijseenheden worden afgesloten met een of meer summatieve toetsen. Vanwege de professionele oriëntatie ligt het accent in de toetsing op toetsvormen die gelijkvormig zijn aan de werkzaamheden in de beroepspraktijk. De opleiding hanteert daarbij de volgende toetsvormen:

- Casustoetsen: gebaseerd op real-life casussen voortkomend uit de beroepspraktijk. Met de casustoets worden de theoretische kennis en inzichten en de mate van oordeelsvorming over het betreffende onderwerp getoetst.
- Beroepsproducten: ontwikkeld als innovatie van de beroepspraktijk of voor het helpen oplossen van bestaande problematiek in de beroepspraktijk.
- Criteriumgericht interview: een gesprek dat representatief is voor een gesprek tussen professionals op masterniveau in de beroepspraktijk.
- Portfolio-assessment: een verzameling van beroepsproducten en de verantwoording van de totstandkoming daarvan alsmede de reflectie op de eigen ontwikkeling.
- Masterthesis: schriftelijke onderzoeksrapportage overeenkomstig rapportages van professionals op masterniveau in de beroepspraktijk. In het toetsplan dat in het informatiedossier staat beschreven, wordt een nadere uitwerking van de toetsing per onderwijseenheid gegeven.

Naast summatieve toetsing worden studenten ook formatief getoetst. Dit is volgens de opleiding een belangrijk middel om te leren in een masteropleiding.

De masterstudent krijgt geregeld feedback op zijn uitwerking van de opdrachten in de onderwijseenheden en in de tussenproducten.

Het afstudeerprogramma van de masteropleiding T&D wordt gevormd door de afsluitende Mastermodule. Studenten worden in het afstudeerprogramma beoordeeld op de mate van beheersing van de negen programma-leeruitkomsten. Een student kan pas deelnemen aan de Mastermodule als hij de drie andere modules Interactie, Leeromgeving en Opbrengsten heeft behaald. De module Mastermodule bestaat uit drie toets onderdelen: het masterproject, het portfolio-assessment en de mastertoets.

In het Masterproject ontwikkelt de student een innovatief beroepsproduct op basis van zelf ontworpen en uitgevoerd onderzoek. Het onderwerp en de vraagstelling van het onderzoek moeten vooraf worden goedgekeurd door een van de bij de masteropleiding betrokken lectoren en de begeleidende docent. Daarnaast vindt in de Mastermodule een Portfolio-assessment plaats om de professionele ontwikkeling van de masterstudent als senior professional te toetsen. In het portfolio verzamelt de masterstudent bewijsstukken van zijn professionele ontwikkeling als senior onderwijsprofessional. Als derde onderdeel neemt de masterstudent deel aan de Mastertoets. Daarin wordt in de vorm van een criteriumgericht interview de beheersing van alle programma-leeruitkomsten in hun samenhang getoetst door middel van een gesprek met experts, zo blijkt uit het informatiedossier.

De onderdelen van de Mastermodule worden beoordeeld door twee beoordelaars/ examinatoren, waaronder een lector. Aan de mentor op de werkplek van de student wordt tevens om een advies gevraagd ten aanzien van het functioneren van de student op masterniveau op de negen leeruitkomsten. Dit advies wordt door de examinatoren meegenomen in de eindbeoordeling van de student. Begeleiding en beoordeling zijn volgens de opleiding gescheiden.

Overwegingen

Het systeem van toetsen is naar het oordeel van het panel zodanig ingericht dat de masterstudent kan aantonen dat de leeruitkomsten die gesteld zijn ten aanzien van de competenties zijn behaald. Hoewel de uitwerking nog kan worden verbeterd, zijn de beoordelingscriteria voor de opdrachten van de masterstudenten zichtbaar afgeleid van de voor de Master T&D geformuleerde (programma-) leeruitkomsten. Bovendien laat de toetsing een adequate relatie zien met de onderwijsvisie, de didactische keuzes en de principes van talentkrachtig werken.

De toetsvormen zijn passend voor het doel van de opleiding. De opleiding borgt naar het oordeel van het panel daarmee op adequate wijze dat studenten binnen het competentiegericht opleiden ook op een competentiegerichte wijze worden beoordeeld. Het panel heeft gesignaleerd dat de procedures van toetsing en beoordeling de betrokkenen in de vingers zitten: de docenten weten wat van hen geroepen wordt, de studenten vinden de toetsing inzichtelijk en de examencommissie wordt door de betrokkenen geaccepteerd, zo heeft het panel tijdens het locatiebezoek vernomen. Ook het panel heeft een capabele examencommissie gezien, die in staat is de beoordeling en toetsing op adequate wijze te borgen. Tijdens het locatiebezoek konden de leden van de examencommissie namelijk prima voorbeelden noemen van genomen maatregelen en plannen om de kwaliteit van de toetsing na de start van de opleiding te verbeteren. Het panel is hier tevreden over, maar merkt wel op dat het voor de leden van de examencommissie niet altijd inzichtelijk is welke competenties van studenten daadwerkelijk

worden getoetst. Het panel adviseert de opleiding de inzichtelijkheid van de toetsing voor de examencommissie te vergroten door deze meer tot in detail uit te werken.

Conclusie: Voldoet

4.4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

4.4.1 Standaard 4

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

De Pedagogische Academie is penvoerder van de masteropleiding T&D en stelt jaarlijks de begroting vast. De opleiding heeft een exploitatiebegroting aan het informatiedossier toegevoegd met een meerjarenbegroting voor 2016-2017 en 2017-2018. Er is daarbij uitgegaan van een jaarlijkse instroom van 25 studenten voor de voltijdvariant en 25 studenten voor de deeltijdvariant.

Aan de ontwikkeling van de masteropleiding T&D bij de Hanzehogeschool Groningen is volgens het informatiedossier door verschillende schools financieel bijgedragen. Daarnaast is er een bijdrage geweest vanuit het centrale fonds voor ontwikkelingen van de Hanzehogeschool Groningen. De opleiding is met behulp van deze gelden ontwikkeld vanuit de betrokken schools. Voor de start van de opleiding moeten investeringen worden gedaan in marketing en studiemateriaal, blijkt uit het informatiedossier. Deze worden eveneens bekostigd vanuit gelden van de Hanzehogeschool. Hiervoor is reeds begroot.

De Hanzehogeschool Groningen garandeert in het informatiedossier schriftelijk dat de student het programma volledig kan doorlopen. De Pedagogische Academie garandeert daarnaast voldoende personeel (kwalitatief en kwantitatief) en middelen om het programma te kunnen verzorgen in zowel de voltijd- als deeltijdvariant, blijkt uit het informatiedossier.

Overwegingen

De Hanzehogeschool heeft van verschillende schools financiële middelen ontvangen voor de ontwikkeling van het programma. Dit zorgt voor een solide financiële basis van de opleiding, oordeelt het panel. De Pedagogische Academie beidt daarnaast de garantie op voldoende personeel voor de opleiding. Het panel heeft geconstateerd dat er door de Hanzehogeschool een afstudeergarantie is gegeven en ziet geen redenen om te twifelen aan de validiteit ervan. Op grond van bovenstaande stelt het panel vast dat er voldoende waarborgen zijn dat de opleiding haar verplichtingen naar de studenten kan nakomen.

Conclusie: Voldoet

4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

De doelstellingen (standaard 1), de toetsing (standaard 3) en de afstudeergarantie (standaard 4) worden met een voldoende beoordeeld. Wegens de nog beperkt gedetailleerde invulling van het programma is de onderwijsleeromgeving (standaard 2) met een “voldoet ten dele” beoordeeld. De onlangs doorgevoerde wijzigingen betreffende de inzet van lectoren voor de begeleiding en de gewijzigde concretisering van de competenties

geven het panel de indruk dat de verdere ontwikkeling van het programma nog niet voltooid is. Het management van de opleiding bevestigt dit en is zich hiervan bewust. Het panel is van mening dat de plannen voor de doorontwikkeling en uitvoering van het programma realistisch en haalbaar zijn. Dit geeft het panel voldoende vertrouwen dat de opleiding haar programmabeloften op korte termijn kan waarmaken en het eindoordeel luidt dan ook positief onder voorwaarde.

De voorwaarde: Binnen een tijdsbestek van 12 maanden zijn alle modules van het curriculum volledig uitgewerkt, d.w.z. zijn voorzien van een gedetailleerde beschrijving, waarin per opleidingsonderdeel de doelstellingen, onderwijsvorm, didactisch concept, studieomvang, beoordelingsvorm alsmede de relatie met onderzoek of werkveld zijn beschreven., met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvorm(en), wijze van toetsing, literatuur (verplicht/aanbevolen), docent en studiepunten.

4.6 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Education.

Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Onderwijs

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	2. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoet ten dele
3 Toetsing	3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing	Voldoet
4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	4. De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.	Voldoet
Algemene conclusie		Positief onder voorwaarde

Bijlage 1: Samenstelling panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

- Voorzitter: prof. dr. Th. Wubbels, hoogleraar Onderwijskunde en voormalig vice-decaan van de faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht;
- Leden:
 - Drs. L. Polman, Voorzitter College van Bestuur AMOS (Amsterdam)
 - Dr. D. Gijbels, Associate Professor of learning and instruction aan de Universiteit van Antwerpen
- Student-lid: S. Markowski, student hbo-bachelor bedrijfskunde Management Economic en Recht aan de Hogeschool Zeeland.

Prof. dr. Th. Wubbels

De heer Wubbels is hoogleraar onderwijskunde en was vice-decaan van de faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht. Na een baan als leraar natuurkunde werd hij lerarenopleider en na een promotie in de sociale wetenschappen, hoogleraar-directeur van het Interfacultair Instituut Lerarenopleiding Onderwijsontwikkeling en Studievaardigheden. Binnen de Universiteit Utrecht was hij een van de initiatiefnemers voor de ontwikkeling van de onderwijskwalificaties voor universitaire docenten. Hij verzorgt vele jaren de leergang onderwijskundig leiderschap van het Center of Excellence in University Teaching. Hij is onder meer voorzitter van de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek en van de European Educational Research Association.

Drs. L. Polman

Na de Pedagogische Academie en de universitaire opleiding onderwijskunde te hebben voltooid, heeft de heer Polman als docent op verschillende scholen gewerkt, waarna hij zijn carrière vervolgde in meer beleidsmatige en bestuurlijke functies in het onderwijs. Van 2008 tot en met 2014 is hij bij de Stichting De Eenbes (Geldrop) bestuurder geweest. Schooljaar 2014-2015 was hij interim bestuurder bij de Stichting PCO Noord Twente (Almelo). Sinds 2015 is de heer Polman voorzitter van het College van Bestuur van AMOS (Amsterdam)

Prof. dr. D. Gijbels

De heer Gijbels is, na het voltooien van de wetenschappelijke masterdiploma Onderwijskunde aan de Universiteit van Leuven, in 2005 aan de Universiteit van Maastricht gepromoveerd met het proefschrift getiteld "Effects of New learning environments, taking students perceptions, approaches to learning and assessment into account". Na verschillende wetenschappelijke onderwijs- en onderzoeksfuncties aan de universiteiten van Maastricht, Antwerpen en Monash (Melbourne, Australië) te hebben vervuld, is hij sinds 1 januari 2016 hoogleraar leren en instructie aan de Universiteit van Antwerpen.

S. Markowski (studentlid)

De heer Markowski is student hbo-bachelor bedrijfskunde Management Economic en Recht aan de Hogeschool Zeeland.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door lic. L. Desplenter, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en drs. A.N. Koster, onderwijskundige, Edukos Advies, extern secretaris.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 8 december 2015.

Locatie: Brugsmaborg, Zernikeplein 9 (gebouw L), 9747 AS te Groningen

Het programma was als volgt samengesteld:

Tijdstip	Thema	Deelnemers (maximaal 6)
08.45-9.00	Ontvangst en kort vooroverleg panel	Panel, opleidingsmanagement (dean)
09.00-9.15	Gesprek 1 - vertegenwoordigers instellingsbestuur en onderwijsinstituut	<ul style="list-style-type: none"> • Dr. Paul van Wijk (CVB-lid) • Drs. Peta de Vries (dean)
09.15-10.00	Gesprek 2 - met vertegenwoordigers opleidingsmanagement	<ul style="list-style-type: none"> • Drs. Peta de Vries (dean) • Drs. Brenda Blaauw, (teamleider) • Drs. Henmar Moesker (programmamanager) • Dr. Henderien Steenbeek (lector Leren & Gedrag) • Dr. Remo Mombarg (lector Bewegingsonderwijs & Jeugdsport)
10.00-10.15	Overleg panel (besloten)	
10.15-11.30	Gesprek 3 - met docententeam (inclusief lectoren)	<ul style="list-style-type: none"> • Dr. Menno Wierdsma (docent) • Drs. Carla Geveke (docent) • Dr. Herman Veenker (docent) • Drs. Frank Assies (docent) • Dr. Theresa Kleefsman (docent) • Dr. Henderien Steenbeek (lector Leren & Gedrag) • Dr. Remo Mombarg (lector Bewegingsonderwijs & Jeugdsport)
11.30-11.45	Overleg panel (besloten)	
11.45-12.15	Gesprek 4 - met vertegenwoordigers werkveld: o.a. leden Board of Reference	<ul style="list-style-type: none"> • Ilse Top (rector de Lindenberg, VO, Leek) • Nanda Versnel (directeur OBS de Vlinderhof, PO, Veenhuizen) • Jan Bijstra (directeur SBO cluster 4) • Prof. Paul van Geert (hoogleraar emeritus RUG)
12.15-13.00	Lunch met mogelijkheid tot: <ul style="list-style-type: none"> • presentatie digitale leeromgeving • inzage materiaal • rondlopen door de hogeschool / Academie 	Beschikbaar voor presentatie: Paul Fischer, Mariëlle van den Hul Kuijten
13.00-13.45	Gesprek 5 – met vertegenwoordigers commissies	<ul style="list-style-type: none"> • Drs. Elsje Huij (voorzitter examencommissie), • Dr. Theresa Kleefsman (voorzitter toetscommissie) • Drs. Martine Dijk (voorzitter opleidingscommissie)
13.45-14.30	Overleg panel (besloten)	

14.30-15.00	Gesprek 6 - 2 ^e gesprek vertegenwoordigers opleidingsmanagement	<ul style="list-style-type: none"> • Drs. Peta de Vries (dean) • Drs. Brenda Blaauw, (teamleider) • Drs. Henmar Moesker (programma manager) • Dr. Henderien Steenbeek (lector Leren & Gedrag) • Dr. Remo Mombarg (lector Bewegingsonderwijs & Jeugdsport)
15.00-15.45	Overleg panel (besloten)	
15.45	Beknopte terugkoppeling	Panel, aanwezige deelnemers

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

- Zelfevaluatierapport PABO
- Visitatierapport PABO

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Organogram PA Hanzehogeschool
- Studiehandleidingen, voorbeelden van toetsen, toetsmatrijzen en rubrics
- Notitie kwaliteitszorg
 - Draaiboek kwaliteitszorg bachelor pabo 2015-2016
 - Jaarplanning kwaliteitszorg 2015-2016
 - Draaiboek kwaliteitszorg master T&D 15/16
- Beschrijving introductieprogramma
- Leerlijn onderzoek inclusief beschrijving onderzoeksdriedaagse
- Docenteninzet
- Inhoud module Interactie
 - Studiehandleiding interactie (aangepast ten opzichte van bijlage 5 dossier)
 - Toetsmatrijs casustoets module Interactie
 - Casustoets module Interactie
 - Toetsmatrijs eindopdracht module Interactie
 - Rubric beroepsproduct/eindproduct module Interactie.
- Inhoud module Leeromgeving
 - Studiehandleiding module Leeromgeving
- Inhoud module Opbrengsten
 - Studiehandleiding module Opbrengsten
 - Toetsmatrijs casustoets module Opbrengsten
 - Casustoets module Opbrengsten.
 - Toetsmatrijs eindproduct module Opbrengsten.
- Inhoud mastermodule
 - Studiehandleiding mastermodule (aangepast ten opzichte van bijlage 6 dossier)
 - Toetsmatrijs mastermodule
 - Beoordelingsformulieren masterthesis en mastertoets
- Inhoud Lijn Professionele Ontwikkeling
 - Studiehandleiding Lijn Professionele Ontwikkeling
- Literatuurlijst masteropleiding T&D
 - Aangepast ten opzichte van Dossier bijlage 16 op basis van verdere ontwikkeling modules

Overige documenten

- Voorlichtingsbrochure voltijd
- Voorlichtingsbrochure deeltijd
- Visie op blended learning
- Samenstelling Board of Reference

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
CoL	Community of Learners
EC	European Credits (studiepunten)
hbo	hoger beroepsonderwijs
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
PA(BO)	Pedagogische Academie (voor het BasisOnderwijs)
PO	Primair Onderwijs
SBL	competenties ontwikkeld door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren
T&D	opleiding Talentontwikkeling en Diversiteit
VO	Voortgezet Onderwijs
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van de nieuwe opleiding hbo-master Talentontwikkeling en Diversiteit; differentiëren in de klas van de Hanzehogeschool Groningen.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 004297